

נקיון לחג הפסח

את כל ההלכות קבלתי מגדולי הפוסקים הגר"ש אלישיב זצ"ל והגר"נ קרליץ שליט"א, ואיני מוסיף על דבריהם אלא אומר מה ששמעתי היכן יש מקום להחמיר והיכן לא.

מצוה לטרוח בהכנות לפסח

◀ כתוב ב"באר היטב" (סימן תס"ט), בשם הרוקח שלא יאמר אדם כמה טורח פסח, דבירושלמי כתוב שהרשע מה הוא אומר? מה העבודה הזאת לכם? מה הטורח הזה? לפי הרשע הטרחה מרובה מדי.

◀ ולפי זה אומר ה"חק יעקב" (סי' תס"ט) על מה סומכים העולם כשאומרים שהטרחה רבה מדי לפסח? והביאור, דבשאלה "מה העבודה הזאת לכם" מתכוון הרשע לקרוב פסח. מאחר והקרוב הינו מדאורייתא, אסור לומר שטורח הוא! אך לגבינו, רוב ה"טורח" בהכנות לפסח מקורם בחומרא יתירה, ואינם מעיקר הדין, הגם שיש להזהר בזה, אך אותן חומרות יתירות אינן נכללות בירושלמי לגבי שאלת הרשע "מה הוא אומר"? ...

בביאור החיוב בהכנות לפסח

◀ ה"משנ"ב" מביא בסוף סימן תל"ו, בשם האחרונים (והוא מהרי"ל), ששלושים יום לפני הפסח, יש להזהר שלא לעשות חמץ באופן שאי אפשר להסירו בנקל! והדברים אמורים לגבי הימנעות מעשיית חמץ, וזה רק שלושים יום קודם, ויש לדון מה החיוב בהכנות הניקיון לקראת הפסח, ודאי שמי שיש לו יתר כוח ויתר שאת אולי אפשר לומר שכל המרבה הרי זה משובח. אך צריך לברר את הענין, מה אנו חייבים לעשות במסגרת הכנות לפסח, ומה אנו לא חייבים.

איתא ב"שו"ע" (סי' תמ"ב ו') נהגו לגרר הכתלים והכיסאות שנגע בהם חמץ, ויש להם על מה שיסמכו, ומפ' המשנ"ב (סי' כ"ח) שאין ללעוג על המנהג לומר שהוא מנהג שטות וחומרא יתירא, אלא שיש לזה סמך מן הירושלמי וכו' ע"י שם. וע' ספר "חוט שני" (שבת ח"ג, עניני פסח) שחמץ זה שעל הכתלים והכיסאות הוא מאוס (ולא נפסל מאכילת כלב) ויש שם רק מעט ואין כאן חיוב ביעור, ולמרות זאת היו מקומות שנהגו להחמיר בזה, ע"י שם.

יש מי שמכין הבית לפסח, והוא מגיע לליל הסדר חסר כוח גופני, וגם ללא כוח רוחני בתחושה שמה שאני עושה זה לא מספיק... ודאי שאינו כן. וכאן נברר מה החיוב מעיקר הדין שחובה עלינו לעשות, ואת הדברים יש להעביר גם לבני הבית, ומי שיש בידו מסורת ויכולת לעשות יותר, יעשה. אך אז ההרגשה תהיה אחרת: כי עשיתי יותר ממה שהייתי חייב לעשות.

שמעתי מרופא מומחה שפעמים רבות סמוך לפסח, ולאחריו מקבלים פניות רבות מנשים שסובלות ממתחים שונים כי ענין הפסח קשה להן.

ומדוע קשה להן? כי הנשים שלנו, נשים צדקניות הן, ורוצות לעשות כמה שיותר! וב"ה שכך החינוך של הבתים שלנו! אך צריך ליידע אותן מהו מעיקר הדין, ומהו תוספת הידור וחומרא, וכך ההכנות לחג הפסח לא יקשו עליהן כל כך, ואם אשה רוצה לעבוד ולעשות לפסח מעבר לחיוב הרשות בידה, אך בזה היא תגיעה בתחושה אחרת לפסח, כמי שאינו מצווה ועושה.

חיוב הנשים במצות שמחת יו"ט

◀ וכן צריך לדעת שיום טוב של פסח אינו כמו שאר מצות עשה שהזמן גרמא. דמצוה של שמחת יו"ט איננה רק לאנשים, דכתב המשנ"ב (סימן תקכ"ט), שגם נשים חייבות במצוות שמחת יו"ט.

לכן, יש להזהר שהנשים לא תגענה עייפות וחסרות כוח לחג הפסח, מאחר ובתקופה האחרונה השקיעו כוחות רבים על דברים שאינן מחויבות בהם, ומחמת זאת הרבה פעמים בליל הסדר הן נרדמות בין כוס אחת לשניה, ואינן זוכות לקיים חיוב שמחת יו"ט. וחיוב סיפור יציאת מצרים בליל הסדר כראוי, והוא חיוב על נשים כמו על אנשים. ויש ליתן את הדעת שאף הנשים יהנו מליל הסדר כאשר פעם אחת בשנה אנו מכניסים את האמונה בתוכנו ובתוך ילדינו, ומטרת השיעור לדעת מה החיוב מעיקר הדין ובמה יש מקום להדר.

נקיון לחג הפסח

איסור חמץ מהתורה ומדרבנן

◀ כתוב בפסוק "לא יראה לך חמץ ולא ימצא לך שאור". הגמרא דורשת שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה. כלומר מהתורה מספיק שבערב פסח יאמר שכל החמץ שיש לי בבית ובכל מקום שהוא, אני מפקיר אותו והוא כעפרא דארעא, ומהתורה הוא צדיק גמור, דאף שיש לו חמץ ברשותו, כיון שאינו שלו אינו עובר ב'בל יראה'.

אך חכמים חששו שאפילו אומר בפיו שהוא מפקיר חמצו, אך בלבו אינו חושב כן משום שאינו רוצה להפסיד ממונו. ועוד, שאם ישאיר את החמץ בתוך ביתו, יבוא בימי הפסח אדם הרגיל במשך ימות השנה לאכול חמץ, ויפתח את הארון ועלול למצוא שם לחמניה או עוגה ויבוא לאוכלה, לכך אמרו חז"ל שאסור שיהא חמץ ברשותו וחיבו לבער את החמץ ולעשות בדיקת חמץ לוודא שלא ישאר ברשותו שום דבר חמץ. וכל זה כאמור מדרבנן.

מכירת החמץ והשכרת מקומו לגוי

◀ מעיקר הדין אפשר למכור לגוי את החמץ, ואז אין החמץ שלו, ואין בו חיוב ביעור. אכן אסור שהחמץ של גוי יהיה ברשותו, דמאחר ואנו רגילים בחמץ כל השנה, יש חשש שיאכלו אותו, לכן משכירים לגוי גם את המקום של החמץ, וכן סוגרים את החמץ בארון ומוכרים אותו לגוי וכותבים "מכור", נמצא שהוא חמץ של גוי ברשות הגוי. ואפילו מדרבנן אין שום איסור.

יש המקפידים שלא למכור חמץ גמור לגוי כי חוששים להערמה, שאין בדעתו למכור, שלא תמיד מוכרים בלב שלם. אבל מעיקר הדין, אם מכר לגוי החמץ אינו שלו ואינו נמצא ברשותו, ואין בזה שום חשש. וכשיש לו רק תערובת חמץ הרבה מקילים לכתחילה למכור לגוי.

עד כמה חייב לנקות את החמץ בבית

◀ פעם היו מנקים כל כלי וכלי, ככתוב ב**שו"ע** (סימן תני"א ותני"ב בהלכות הפסח), כי היו משתמשים באותם הכלים בכל ימות השנה ובפסח, ולכן במצב זה היו צריכים לנקות כל כלי וכלי, והיה צריך להוריד את הידיות בכלים המיועדים להגעלה.

היום, לא משתמשים בפסח בכלי היום יום. ולכן אין חיוב לנקות את כל הכלים! אלא יכול לשים את הכלי בארון ולמכור לגוי את החמץ הדבוק בו ולהשכיר לו את מקום הכלים, שזהו חמץ של גוי ברשות הגוי, **ולא למכור לגוי את הכלים שאם כן הם יצטרכו טבילה לאחר הפסח.**

ניקוי הסירים של ימי החול

◀ מי שרוצה להחמיר לנקות כי הוא רואה חמץ בעין, ינקה אותם בסבון או חומר ניקוי ואז הוא יכול לכתחילה למכור זאת לגוי, מכיון שברגע שרחצו את הכלי עם סבון או חומר ניקוי אחר, ממילא הפירוורים האלו מטונפים ובדרך כלל נפסלו מאכילת כלב. ואפילו אם זה לא נפסל מאכילת כלב, מכל מקום אומר ה"משנ"ב" (סימן תמ"ב ס"ק ל"ג) **שפירוורים שהם פחות מכזית והם מטונפים קצת, לכ"ע אין צריך לבער אותם!** (ובבתיים רגילים גם אם הכלים מלוכלכים הרי לא מדובר בכזית!); ומן הדין אפילו ללא מכירה לגוי אין בזה איסור בל יראה. ולכתחילה מותר להניח את הסירים בתוך ארון. ומי שרוצה לנקות כל סיר וסיר - יכול, אבל אין שום חיוב לעמול להוציא כל פירור ופירור, וכ"ש אם מוכר החמץ הדבוק לגוי.

קומקום חשמלי

◀ מיחם מים פשוט (מפלסטיק עם גוף חימום מבפנים) הגם שמשתמשים בו כל השנה רק למים, בכל זאת יש לחשוש אולי נפל שם פירור בשעה שמלאו אותו או בזמן שעמד על גבי השולחן נדבקו מבחוץ פירוורים ואח"כ נפלו לתוכו, ולכן אם רוצה להשתמש בו בפסח צריך לנקותו היטב מבפנים ובמיוחד מתחת לגוף החימום, ושוב להרתיח בו מים ובזה הוא מגעיל אותו בעצמו, ועדיף לקנות חדש לפסח כיון שלפעמים שופכים ממנו ע"ג דייסה (ויש בו ניצוק לחמץ, וע"ע **שעה"צ** סי' תמ"ד ס"ק ד').

נקיון לחג הפסח

ניקוי השולחנות ומשטחי השיש

◀ ניקוי השולחנות, מה שכתוב ב**שו"ע** (סי' תני"א סעי' כ') שצריך להגעיל את השולחנות ואת משטחי השיש, זה נוגע לאלו שמשמשים עם השיש כמות שהוא, אלו צריכים לעשות הגעלה וניקוי כמו שכתוב ב**משנ"ב**. אבל היום נוהגים שמניחים כיסוי על השיש כדלהלן, ולכך אין צריך הגעלה.

ומה שצריך לעשות הוא לנקות את השולחנות ואת משטחי השיש עם מים חמים וסבון. מה שירד מה טוב, ומה שלא – הוא בחזקת מטונף קצת שאין צריך לבערו. ואח"כ שמים עליו משטח פלסטיק, או פי.וי.סי, או נייר כסף עבה שלא יקרע, ואין בזה כל בעיה.

ויש חומרא, שאפילו אם מכסים את השיש, יש להקפיד שלא להניח כלי ראשון שיורד מהאש, ישר על כיסוי השיש. אלא, יש להניחו על משטח עץ או כל דבר אחר שיהיו שני כיסויים בין הכלי ראשון לבין השיש, משום שהרבה פעמים נשפכים מים על השיש מתחת לכיסוי של פסח, והם מתחממים מהסירים החמים ובולעים מהשיש בליעות חמץ ומחמיצים את כלי הפסח.

◀ **בקרמיקה על קירות המטבח**, כנגד הגובה של הסירים שעומדים על השיש ונוגעים בקרמיקה (ויש בהם בליעות של חמץ), יש לשים ניילון עבה חד פעמי או נייר כסף וגם זה לא חיוב אלא חומרא. (ולאדים שמגיעים למשטחי הקרמיקה אין צריך לחשוש, כיון שהם כבר קרים).

ניקוי הכיורים במטבח

◀ מאד קשה מבחינה הלכתית להכשיר את הכיורים. ולכך יש לנקות אותם היטב עם מים חמים, ולהניח בתוכם כיור פלסטיק או אלומיניום המיוחד לפסח, וכאן יש מקום להזהר: **שלא למקם את הכיור המיוחד לפסח על הכיור החמץ, שאולי מים חמים שיצאו בפסח "יחברו" את שני הכיורים, לכן יש להגביה מעט את הכיור של פסח (וכגון ע"י אבני משחק כגון דופלו או לגו...).**

◀ ובאם יש סתימה בפסח, והמים עולים בכיור, אף שע"יז ישנו חיבור בין הכיורים בדיעבד אין לחוש, כי החיבור הוא ע"י מים מלוכלכים, אבל לכתחילה יש להזהר בכך.

◀ במקום יציאת המים בכיור, יש לשפוך מעט אקונומיקה, דעל הצד שנשאר שם חמץ שראוי לאכילת כלב, הרי הוא נפסל בכך.

ברזים שבמטבח

◀ יכול להיות שיש להם דין של עירו מכלי ראשון, כי מים חמים זורמים בהם מהדוד שמלמעלה, ואח"כ זה בא באופן ישיר לתוך סיר של חמץ, ומשם מתיז על הברזים. ועוד שיש בזה משום ניצוק שמחמירים בזה לענין חמץ בפסח, כמבואר ב**משנ"ב** (סימן תמ"ד **בשעה"צ** סק"ד).

לכן, מנקים טוב את הברז, ושופכים עליו מים רותחים ישירות מהקומקום, והם כשרים לפסח.

◀ **חומרא נאה** היא לעטוף את ידיות הברזים עם נייר אלומיניום או ניילון, מכיון שכל השנה נוגעים בהם עם ידים מלוכלכות מחמץ, ועכשיו בפסח נוגעים בהם בשעת אכילה.

סינון המים

◀ יש נוהגים לסנן את כל המים ששותים בפסח, ולכן שמים חתיכת בד על הברזים שבבית, והנוהג כן תע"ב, אבל מעיקר הדין לא חייבים להקפיד על זה, ובפרט מי שיש לו מסנן קבוע כל השנה, מוציאו ומנקה אותו היטב וזה מספיק לפסח.

וכן הובא בשם **הסטייפלר** זצ"ל דכיון שהיום המים מגיעים דרך צינורות ממעינות, ואין שואבים אותם מבורות או בארות, אין חשש למשהו חמץ במים, ואין צריך ליתן בדים או מסננות על הברזים, וכן הוא עצמו לא שם כלום (**"אורחות רבינו"** ח"ב עמ' פ"ד).

מתקן לייבוש כלים

◀ המתקן מפלסטיק הנמצא מעל לכיור, ועליו מניחים את הכלים לייבוש, היות וכל הכלים שמגיעים לשם הם קרים ונקיים. לכן עפ"י דין יש רק לנקות אותו היטב, **ויש**

נקיון לחג הפסח

המקפידים בפסח להשתמש במתקן מיוחד **משום חומרא** שלא להניח אף כלי של פסח על מקום שהיה בו כלי חמץ.

מדיח כלים

◀ אין להעביר מדיח כלים מחמץ לשימוש בפסח (**גדולי ההוראה** שליט"א). ולכך מי שיש לו צורך גדול וכגון לצורך חולים או זקנים שיעשה שאלת רב מה ניתן לעשות.

ניקוי המיקסרים

◀ עפ"י הלכה, ניתן להניח את המיקסר כמות שהוא בתוך הארון עם שאר כלי החמץ, כי כזית חמץ ודאי אין שם, וכל החשש הוא שמא יש פירורים, ומסתמא הם מטונפים, ואפילו אם יש לו שם כמה פירורים שאינם מטונפים ועדיין הם ראויים לאכילה בפני עצמן, בזה ודאי אפשר לסמוך על המכירה לכו"ע (**הגר"נ קרליץ** שליט"א). ואם רוחצים אותו עם מים וסבון שכל החמץ בעין ירד, הרי זה משובח.

נפה של קמח

◀ מנקים אותה כנ"ל. מה שיורד – יורד, ומה שלא – מוכרים לגוי, נמצא שזה חמץ של גוי ברשות הגוי, ומותר לכתחילה לעשות כן ולהניחה בארון. ועוד דבודאי אין שם כזית כלל, וכן מה שיש הוא מטונף קצת ולכן גם אין חיוב בדיקה על הנפה.

תנורים

◀ עפ"י דין ניתן לסגור את התנור לכל הפסח, ולמכור את החמץ שבו לגוי, וכן משכיר את המקום לגוי, ואם יש שם פירור חמץ הוא ברשות הגוי.
מי שרוצה להדר יכול לנקות את התנור עם סמרטוט ומי סבון, וכל מה שנשאר דבוק הוא מטונף קצת, ואם רוצים להחמיר יכולים לנקות את התנור עם ספריי, ומי שרוצה עוד להחמיר מחמם אותו לעשר דקות, ואין צורך להשקיע בו שעות עבודה רבות. וסוגרים אותו עד לאחר פסח.
◀ כל זה לניקיון סתם, אבל ודאי שאין אפשרות להכשיר את התנורים לשימוש בפסח, שהרי מחמירים בפסח יותר משאר ימות השנה שאפילו פירור קטן אוסר, שחמץ אוסר ב"משהו" וכ"ש שלאפות בו צריך זהירות יתירה (**גדולי ההוראה** שליט"א).
◀ כמו כן יש המקפידים לכסות את הידיות בניילון.

מיקרוגל

◀ ינקה אותו כמו התנור, וגם בזה מורים שלא להעביר את המיקרוגל של החמץ לשימוש בפסח. ומי שיש לו צורך גדול וכגון לצורך זקנים או חולים, שיעשה שאלת רב.

פח או פלטה של שבת

◀ פח של שבת מאד קשה להכשירו לפסח כי מידי שבת נופל עליו חמץ חס, על כן יש צורך לנקותו היטב ולכסותו בנייר כסף עבה וע"פ הדין זה מספיק. ולכתחילה יהפוך את הפח, ויפתח מתחתיו את הגז כדי שהאש תשרוף כמה דקות את החלק העליון של הפח, שאם יש פירורים של חמץ הם נשרפים. אח"כ מנקים אותו ומכסים בנייר כסף עבה והפח כשר לפסח. **ובודאי יש מקום להחמיר שיהא פח מיוחד לפסח.**
◀ פלטה חשמלית לא שייך לשרוף לכן מנקים אותה היטב ומכסים אותה בנייר כסף עבה והיא מוכנה לפסח, וכמובן דגם בזה בודאי יש מקום להחמיר שתהיה פלטה מיוחדת לפסח.

ניקוי הגז

◀ הגז נחלק לשלושה חלקים:
א. החצובה. הברזלים השחורים שעליהם עומד הסיר.
ב. המבערים. מהם יוצאת הלהבה.
ג. הפלטה. אותו משטח צבוע ששיירי האוכל בדרי"כ נופלים עליו.

נקיון לחג הפסח

א. החצובה. כל השנה נופלים עליה הבשר והחלב ושאר מאכלי חמץ, ולכן היא חמץ ממש. לנקות אותה כראוי – מאד קשה. לכן מנקים אותה היטב ואף צריך לשרוף באש כדי שלא יהיה בה חמץ "בעיני". ובד"כ לא משתמשים בה אלא אם כן מכסים אותה לפסח. ואם מכסים עם נייר כסף עבה, זה מספיק. **וכאן יש מקום להחמיר שיהיו חצובות מיוחדות לפסח.** כי על זה ממש נופל חמץ כל השנה, ועל זה מניחים את סירי הפסח אבל מעיקר הדין מספיק לנקות כנייל ולכסות בנייר כסף עבה. ואינה חייבת הגעלה אם מכסים אותה ומנקים אותה כנייל.

ב. את המבערים מנקים עם מים וסבון, ולאחר הייבוש מחזירים למקומם ומדליק בהם את האש, והלהבה עצמה כבר מלבנת אותם מיד.

ג. על הפלטה אמנם לא מניחים אוכל. אבל נופל עליה חמץ כל השנה, לכן מנקים אותה היטב, ומכסים אותה בנייר כסף והיא כשרה לפסח. אם שכחו לכסות אותה ונפל עליה אוכל, לא אוכלים אותו בפסח (אם לא כיסו אותה), כי בפסח מקפידים אפילו על אינו בן יומו, וסו"ס יש שם בליעות של חמץ. אבל אם כיסו אותה יפה אפשר לאכול את האוכל שנפל שם. אם אין בעיה של בשר וחלב.

◀ מצוי בגז, שמתחת לפלטת הגז נופלים שיירי אוכל, כי יש פער בין הפלטה למבערים. ובד"כ זה מטונף לגמרי ואין חיוב לבער אותם, ומכל מקום אפשר לפתוח אותה ואם מוצאים חתיכות מוציאים אותם, ומה שלא יוצא מיד, אפשר להשאיר אותם שם, דגם על הצד שיש שם משהו, הרי הם מטונפים ומפקיר ומבטל אותו.

שיניים תותבות, גשר, פלטה, סתימות

◀ כיצד ניתן להכשירם לפסח? העצה היא שעשירים וארבע שעות לפני סוף זמן אכילת חמץ, כלומר יומיים לפני פסח לא להשתמש בגשר או בשיניים התותבות וכן בפלטה **בחמץ חם**, (ואין כל בעיה עם חמץ קר). כלומר לא לשתות קפה חם עם עוגה, או לא לאכול קוגל חם.

ובערב פסח אחר שגמר לאכול בהם חמץ מנקה אותם היטב, ושם אותם בכוס ושופך עליהם מים חמים מהקומקום, וזה מספיק.

◀ מי שיש לו סתימות, כיון שהם מתכת יש בהם ג"כ את החשש הזה, כי המתכת בולעת חמץ. כמובן לא מחייבים לשפוך מים חמים מהקומקום לתוך הפה... אלא יש להקפיד שלא לאכול חמץ חם מיום שלפני ערב פסח בבוקר.

טלפונים

◀ יש לשים לב לטלפונים שנמצאים בתוך המטבח, מכיון שכל השנה הם מונחים בתוך החמץ במטבח, ונוגעים בהם בידיים מלוכלכות עם חמץ, וכן בחול המועד נוגעים בהם בשעת אכילה. לכן יש לנקותם כראוי, וחומרא נאה היא לכסות את הידיות בנייר כסף וכדומה.

ניקוי תריסים

◀ לניקוי תריסים אין כל קשר לפסח. זה ניקיון "קייצי" ואפשר לעשותו לאחר חג השבועות.

אם יש ילדים בבית, לפעמים נדבק במסילות חמץ ואת זאת ניתן לראות בבדיקה קצרה. ולכן את המסילות לא צריך לנקות, אלא לראות בעין. ואם לוקחים סמרטוט ועוברים עליהם עם מים וסבון זה מספיק, שהרי זה כבר פחות מכזית שמטונף קצת וסוגי בזה.

שואב אבק

◀ היות ומשתמשים בו לפני פסח, יש בו הרבה חמץ, ולכך צריכים להקפיד להוציא ממנו את השקית ולנקותה היטב.

צעצועים

◀ כל הצעצועים שאין רוצים להשתמש בהם בפסח, ניתן להניחם בארון, ולמכור את החמץ שעליהם לגוי, והוא חמץ של גוי ברשות הגוי מכיון שמשכיר את הארון לגוי. מי שמקפיד שלא למכור חמץ בעין לגוי, יכול לראות בנקל אם יש בהם חמץ בעין.

נקיון לחג הפסח

◀ בצעצועים שרוצים להשתמש בהם בפסח, והרבה פעמים נדבק עליהם חמץ, העצה היא לקחתם ולהניחם בשקית כעין רשת או ציפית של כרית, ולהעבירם במכונת כביסה. אם יש שם חמץ – הוא ירד.

◀ דברים שלא שייך לנקות אותם כך, אפשר לבדוק ולראות אם יש עליהם חמץ, ומכל מקום ראוי להיזהר שלא להניח אותם על השולחן של פסח.

מזוזות

◀ מזוזות רבות נפסלות בערב פסח, כי כשמנקים את הבית והמשקופים עם מים לא נוהרים כראוי על המזוזות, ולאחר הפסח מתעוררות שאלות רבות על כשרותם, ולכן יש להשגיח ולהיזהר בשעת הניקיון שלא לטפטף מים לתוך המזוזה.

ניקוי הרצפה

◀ בזמן הזה, מבלי להיכנס לכל בית ובית, אפשר דרא שכמעט אין חורים וסדקים בתוך הרצפה. ולכן מספיק בשטיפה אחת עם מים וסבון בסמוך לפסח, ואם רוצים שתהיה הרגשה טובה אפשר להוסיף "אקנומיקה", והרצפה נקיה לפסח ואין צורך לבדוק יותר! שהרי לא יכול להיות שנשאר שם כזית! ואם נשארו פירוורים, הם ודאי מטונפים קצת, ולכ"ע אין עליהם חיוב ביעור (משנ"ב).

ניקוי המקרר

◀ מעיקר הדין לוקחים מים עם סבון, ומנקים את הדפנות והמדפים ואם רואים משהו מורידים אותו. וכל ה'ניקודות' שחושבים שהם חמץ, אפילו נאמר שכך הוא ודאי הוא מטונף קצת ואין על זה חיוב ביעור כלל ויכול להשאירם שם!

ואם רוצים להדר, יש להיזהר שלא לשים את כלי פסח על מקום שהיו שמים בו כלי חמץ! שאולי נשאר שם משהו חמץ, ויש חשש שידבק לכלי הפסח.

◀ לכן ראוי לשים רשתות על המדפים או לכסותם בנייר או נייר כסף, וממילא אף כלי אינו נוגע, וכן ראוי להקפיד שהכלים לא יגעו בצדדי המקרר.

◀ ישנם סוגי מקררים, שבתא ההקפאה שלהם יש רשת, אפילו שרואים שם פירוורים של חמץ, מכיון שלא שייך להגיע לשם, זה כמו שינפל עליו מפולתי שאין מצווין לבערו, ולכן מבטלים אותו, וכן בספה אם יש בה חור ורואים שם חמץ, אמר הגר"נ קרליץ שליטי"א שכיון שלא ניתן להגיע אליו אין מצווין לבערו, ולכך מבטל את החמץ ודיו.

ניקוי הבגדים

◀ ניתן לסגור את הארון ולמכור את כל החמץ שיש בו לגוי, וכן משכיר את המקום של הארון לגוי, ועל הצד שאולי יש שם קצת חמץ, זה של הגוי וברשות הגוי, ועפ"י דין זה מספיק, אם לא משתמשים בארון זה בפסח.

◀ אבל אם צריכים את הבגדים לפסח, וכן מצוי בבתים שיש ילדים ויש כמות גדולה של בגדים, הורו לי הגר"ש אלישיב זצ"ל והגר"נ קרליץ שליטי"א שעפ"י דין כל בגד של ילד שנכנס לתוך מכונת הכביסה, והכיסים היו בחוץ, אינו צריך בדיקה. כי אם הכיס היה בחוץ, חתיכת חמץ אין כאן, ואף דאולי יש שם פירור, ודאי הוא מטונף קצת, ונפסל מאכילת כלב ואין חיוב ביעור על כך.

אך אם כיבסו את הבגדים והכיסים היו בפנים, אז החשש הוא שאולי נשאר בכיס, חתיכת ממתק בתוך שקית, ולכן אינו נפסל. לזה מספיק להעביר את האצבעות בתוך הכיס, ולהוציא מה שיש, ואם לא מרגישים בדבר גדול, אפשר להניחו שם כי אז זה ודאי פחות מכזית ומטונף, ואין על זה חיוב ביעור.

באופן זה ניתן לבדוק כמות גדולה של בגדים במספר דקות, ואין צורך להשקיע זמן רב בכל בגד ובגד.

◀ **יש לשים לב** אם יש בגד נגד מים, כגון בגד העשוי מניילון שמטבעו דוחה חדירת מים. ובכך יתכן שיש פירור חמץ באחד מן הכיסים וכדומה שאינו מטונף, מחויבים לבדוקו באופן נפרד.

נקיון לחג הפסח

מפות שולחן

◀ פעם נהגו להרתיח את המפות לפני פסח. אמנם היום זה לא שייך כי הם עשויות מטרלין או ניילון, ועפ"י דין אין חיוב שיהיו מפות מיוחדות לפסח. דאף אם נשאר בהם חמץ, הרי ע"י הניקוי במכונת כביסה זה יורד בד"כ, אם נשאר זה נפסל לאכילת כלב. ואפשר גם מלבד הכיבוס להוסיף ולכסות את המפות בניילון חד פעמי, וזה מספיק לכתחילה. והיום הרבה נוהגים להשתמש במפות מיוחדות לפסח.

מגבות לכלים למטבח.

◀ עפ"י דין ניתן להשתמש במגבות שהשתמשו בהם לכלי היום יום כי אם נדבק בהם משהו זה יורד בכביסה, והיום מקפידים בהרבה מקומות להשתמש במגבות מיוחדות לפסח.

ניקוי ספרים לפסח, וארון ספרים

◀ ישנם הסוברים שיש איזה מנהג להראות לכל השכנים את כל הספרים שיש, ופותרים אותם על הסורגים. אך אם יש שם חמץ לא ניתן להוציאו ע"י כן. עפ"י דין ארון ספרים, אם אין בו גב והוא פתוח, כלומר הוא מורכב רק ממדפים, אין חשש שיש חמץ מאחורי הספרים, ולא צריך להוריד את הספרים. אם קיים גב ויש בבית ילדים יתכן שזרק לשם חמץ.

עיקר החשש הוא מפירורים שיש בספרים משימוש בכל השנה. היות וברור כי הם מטונפים קצת, לכן עפ"י דין אין חיוב לבדוק. ידוע שמרן ה"חזון איש", מכר את החמץ שבתוך הספרים. ועל הארון הוא שם מחיצה בערב פסח מסדין או חבלים, והשכיר את המקום לגוי ("ארחות רבינו" ח"ב עמ' ו', והגר"נ קרליץ שליט"א).

◀ עצה טובה היא שכל השנה יקפידו על הספרים שלא לפתחם בשעת האוכל, וממילא הספרים הוי מקום שאין מכניסים שם חמץ.

ברכונים וזמירוניס

◀ מאד קשה לנקותם, ואין חיוב ואין צורך לעמוד שעות על כל עמוד ועמוד, ומכיון שהחשש הוא רק על פירורים, ניתן להניחם בשקית ולשים אותם בתוך ארון החמץ, ולמכור את החמץ שדבוק עליהם לגוי.